

Syömishäiriöiden hoidon
kehittäminen KYS psykiatria ja
nuorisopsykiatria

Huhtikuu 2014 – Huhtikuu 2017

Syömishäiriötyöryhmä

- Palveluyksikön syömishäiriöiden tutkimuksen ja hoidon kehittämistyöryhmä, pj Eila Laukkanen, koordinaattori Anu Ruusunen
- Edustajia YSP, NSP, KPK, Siilinjärven psyk pkl sekä NSP ja AIPS osastot
- Kokoontunut 4/2014 lähtien yhteensä 15 kertaa
- Perustettu v. 2016 alatyöryhmä, joka päättää lähettämisestä maksusitoumuksella ulkopuoliseen hoitoon

Syömishäiriökoulutuksista

Annetut / järjestetyt koulutukset

- Syömishäiriökoulutuspäivä 24.11.2016 yhteistyössä Duodecimin kanssa yhteistyökumppaneille ja hoitoa toteuttaville
- Pitkäaikaisen syömishäiriön hoito –meeting-esitys syyskuussa 2016
- Syömishäiriön hoitopolut nuorisopsykiatria ja aikuispsykiatria tieteellisissä meeting-esityksissä keväällä 2016
- Ahminta-aiheinen koulutus marraskuussa 2015
- Psykiatria tänään (AIPS) syömishäiriöiltapäivä tulossa 22.3.2017
- Osallistuminen SYLI:n järjestämään paneelikeskusteluun

Saadut koulutukset

- Syömishäiriöön liittyvä prosessikoulutus (AIPS) ja työnohjaus (YSP) v. 2015-2016
- Valtakunnalliset koulutukset (HUS, NEDS, Syli-päivät ja neuropsykiatria & syömishäiriöt -koulutus)

Työn tulokset: kirjalliset tuotokset

- Syömishäiriöaiheiset artikkelit:
 - Ruusunen A, Huovinen M, Laukkanen E. Pitkäaikaisen laihuushäiriön hoito, SLL 2017
 - Snellman V, Laukkanen E, Lecklin A. Kliininen retrospektiivinen tutkimus lääkehoidosta osana laihuushäiriön osastohoitoa. Dosis 2016; 2:97-108.
- Aikuispsykiatrian Syömishäiriöiden hoitomalli
- Hoitopolkukuvaukset

Syömishäiriöpotilaiden osastohoitojaksot v. 2014-2016

Osasto	v. 2014		v. 2015		v. 2016	
	Jaksot	Päivät	Jaksot	Päivät	Jaksot	Päivät
2704	Yht. 13	Yht. 469	2	457	5	515
2740			4	321	6	366
2703	10		9		27	
2712	1	621	4	50	7	86
2716	2	57				
2717	5	271	8	346	10	362
2718	1	67				

Uutta nuorisopsykiatrialla kehittämisaikana

- Hoitopolkukuvaus tehty ja esitelty yhteistyökumppaneille
- Yhteistyö pediatrian kanssa kehittynyt, yhteisvastaanottotoiminta
- Perhepohjainen (Maudsleyn perheinterventio) laihuushäiriön hoitomalli otettu käyttöön, kokemukset hyviä
- Ruokailua ja ravitsemuksen korjausta systematisoitu, vastuu vahvemmin hoitavalla psykiatrilla osastohoidossa osastolla, pyrkimys perusruokavalioon
- Sekä nuorisopsykiatrian että aikuispsykiatrian osastoilla sama hoitosopimuskäytäntö
- Syömishäiriöstä kärsivän nuoren vanhempien ryhmä

Nuoren syömishäiriön hoitoketju

- F50.0 Laihuushäiriö
- F50.1 Epätyypillinen laihuushäiriö
- F50.2 Ahmimishäiriö
- F50.3 Epätyypillinen ahmimishäiriö
- F50.8 Muu syömishäiriö (ahmintahäiriö, BED)

KYS / Nuorisopsykiatria

SYÖMISHÄIRÖ- OIREILU, HÄIRIÖ	Toimija	Menettely	Rooli/PTH	Rooli/ESH
Riskitekijöiden tunnistaminen	Koulu- tai opiskelijaterveydenhuolto, terveyskeskuslääkärit, oppilashuolto	Seuranta, tuki ja neuvonta, tiedollinen ohjaus (psykoedukaatio), motivoiva keskustelu ja painonseuranta SCOFF-seula	Ravitsemusohjaus, yhteystyö huoltajien kanssa, somaattisen tilan tutkiminen/ seuranta	Koulutus, työnohjaus, konsultaatio
Lievä	Perusterveydenhuolto/SIHTI, nuorten työryhmä, kasvatus- ja perheneuvola, mielenterveysneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	Tiedollinen ohjaus (psykoedukaatio) ja motivoiva keskustelu. Perhe ja läheiset mukana hoidossa, painonseuranta ja SCOFF-seula	Ravitsemusohjaus, yhteystyö huoltajien kanssa, somaattisen tilan tutkiminen/ seuranta	Konsultaatio
Keskivaikea ja vaikea	Erikoissairaanhoido/ avohoito	Nuorisopsykiatrinen tutkimus ja hoitosuunnitelman laatiminen ja seuranta yhteistyössä somaattisen yksikön kanssa. Psykoedukaatio ja motivoiva keskustelu	Lähetteen laatiminen sekä psykiatrian että sisätautien/lasten-tautien yksikköön	Nuorisopsykiatrinen tutkimus ja hoito, ohjaus jatkohoitoon, esim. Kelan kuntoutus-psykoterapia
Vakava	Erikoissairaanhoido/ osastohoito	Kriisihoito, tutkimus- ja hoitajakso, tehostettu hoito, ravitsemustilan korjaaminen. Psykoedukaatio ja motivoiva keskustelu STM/nuoren vakava mielenterveydenhäiriö	Verkostoyhteistyö tarvittaessa	Päävastuu hoidosta, ohjaus jatkohoitoon
Pitkittänyt	Koulu- tai opiskelijaterveydenhuolto, perusterveydenhuolto, oppilashuolto	Säännöllinen seuranta, tukea antavaa ja kuntouttava avohoitokontakti, elämänlaatua tukeva hoitokontakti. Psykoedukaatio ja motivoiva keskustelu	Seuranta ja hoitovastuu	Antaa toimintaohjeet loppulausunnossa ja tarvittaessa

Uutta aikuispsykiatrialla kehittämisaikana

- Hoitopolkukuvaus (11/2016) ja hoitomalli (3/2017) valmistuneet
- YSP:n pkl:lla hoitomuodot monipuolistuneet (esim. jalkautuva hoito), hoitoprosesseja on tarkasteltu. KPK:n / Siilinjärven psyk pkl:n syömishäiriöprotokollan kehittäminen: konsultaatiomahdollisuus, mittarien käyttö
- YSP päiväosaston roolin vahvistuminen:
 - 2-4 hoidossa syömishäiriön vuoksi samanaikaisesti
 - Ikäraja yli 18 v
 - lyhyempiä intervaleja (2-8 vk)
- Hoidon sisältöjen pohtiminen jo avohoidossa päiväosastajaksoa/osastojaksoa varten – vuoropuhelu, hoitosopimus

Uutta aikuispsykiatrialla kehittämisaikana

- Aikuispsykiatrian osastojen profiloituminen: 10/2015 alkaen
→ keskitetään osastoille 2712 ja 2717 hoitoa ja osaamista
- Toteutukseen liittyvä resursointi
 - vierihoitomahdollisuudet turvattava
 - malliruokailumahdollisuus – ei toteutunut aikuisosastoilla
- Omahoitajaparista siirrytty hoitotiimimalliin
- Prosessikoulutus syömishäiriöpotilaita hoitaville v. 2015-2016

AIKUISIKÄISEN (18 – 64 v) SYÖMISHÄIRIÖ- OIREILU	LÄHETEKRITEERIT / ANOREKSIA ja BULIMIA		Rooli/PTH	Rooli/ESH
	Toimija	Menettely		
Riskitekijöiden tunnistaminen	Perusterveydenhuolto, YTHS, opiskelijaterveydenhuolto, työterveyshuolto, erikoissairaanhoidon, yksityissektori	Seuranta, tuki ja neuvonta, tiedollinen ohjaus, psykoedukaatio, Motivoiva keskustelu painonseuranta, SCOFF-seula. Somaattinen tutkimus / seuranta	Tunnistaminen ja hoitoonohjaus. Ravitsemusohjaus, yhteistyö / läheiset	Koulutus, työnohjaus, konsultaatio
Lievä	Perusterveydenhuolto, YTHS, työterveyshuolto, yksityissektori	Tiedollinen ohjaus psykoedukaatio, motivoiva keskustelu, läheiset mukana hoidossa, SCOFF-seula. Somaattinen tutkimus / seuranta.	Hoitovastuu. Ravitsemusohjaus, yhteistyö / läheiset	Konsultaatio, koulutus, tiimikonsultaatio
Keskivaikea ja vaikea	Erikoissairaanhoidon / avohoito + yleissairaalapysykiatrian päiväsaston intervallijaksot	Moniammatillinen hoitoprosessi: hoitosuhdekäynnit / terapia, psykoedukaatio, motivoiva keskustelu, ravitsemushoito, hoidollinen ruokailutilanne, toimintaterapia, fysioterapia, lääkehoito. Toipumisen seuranta (EDI, BES, BITE), som tutk / seuranta	Lähetteen laatiminen sekä psykiatrian että kliinisen ravitsemuksen yksikköön	Hoitovastuu. Psykiatrinen tutkimus ja hoito, jatkohoitoon ohjaus
Vaikea	Erikoissairaanhoidon / osastohoito / yleissairaalapysykiatrian päiväsaston hoitajaksot	Hoitajaksokohtaiset tavoitteet: Ravitsemushoito, psykoedukaatio, motivoiva keskustelu, intervallijaksot (päivä- ja ympärivirkosasto), hoidollinen ruokailutilanne, toiminta- ja fysioterapia, lääkehoito. Toipumisen seuranta (EDI, BES, BITE), som tutk / seuranta	Verkostoyhteistyö	Hoitovastuu. Jatkohoitoon ohjaus
Pitkittynyt	Perusterveydenhuolto, YTHS, työterveyshuolto / erikoissairaanhoidon konsultointituella	Säännöllinen seuranta, motivoiva keskustelu, tukea antava ja kuntouttava avohoitokontakti, elämänlaatua tukeva hoitokontakti	Hoitovastuu. Toipumisen seuranta (EDI, BES, BITE). Som tutk ja seuranta	Konsultaatio, toimintaohjeet ja koulutus

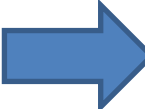
Ravitsemuskuntoutuksen kehittäminen osastohoidossa

- Pakkiruokailusta luovuttu v. 2016 aikana kaikilla osastoilla
- Nuoriso-osastoilla siirrytty lautasmalliannosteluun, aikuisosastoilla siirrytty kauha-annosteluun → ei enää tarkkoja gramma-/dl-mittoja
- Annostelussa potilaan oman vastuun ottamista lisätään vähitellen
- Edelleen aterioinnin valvonta keskeisessä asemassa
- Nuoriso-osastoilla malliruokailu toimii hyvin

Sisäinen kehittämistyö nyt ja tulevaisuudessa

- Hoitolinjojen yhtenäistäminen edelleen yksiköiden sisällä ja niiden välillä
 - Ryhmämuotoisten hoitomuotojen suosiminen – ohjaus SYLI:n ryhmiin
 - Aikuisosastojen tilanne tulevaisuudessa – kuinka monta osastoa hoitaa?
 - Verkostojen ottaminen mukaan hoitoon yhä vahvemmin
 - Yhteistyö perusterveydenhoidon kanssa: 23.2. Tuula Heiskanen ja Jarmo Pajula Kuopion tk:ssa tiimijohtajien palaverissa kysymässä kokemuksia aikuisten syömishäiriöpotilaiden tunnistamisesta ja hoidosta tk:ssa.
- potilaita ei siellä juuri ole eikä heitä sinne juuri hakeudu (paitsi nuoria th:lla)
- ehdotettu, että ilmoitamme yhteystiedot aikuispsykiatrialle konsultaatiota varten
- kiinnostuneita syömishäiriökoulutuksesta
- 16.11. varattu aika infon/koulutuksen pitämiseen Kuopion tk-lääkäreille ja hoitajille Kuopion tk:ssa

Jatkokehittäminen

- Syömishäiriön varhainen tunnistaminen ja tehokas hoito heti häiriön alussa
 - Pitkäaikaisesta syömishäiriöistä kärsivän hoidon kehittäminen ja hoidon porrastus erityispalveluiden ja sote-keskusten kanssa → oma hoitopolku?
 - Erva-alueen nuorisopsykiatria toivoo syömishäiriön hoidon kehittyvän KYSiin siten, että ei tarvitse lähettää kauaksi, eli erityisen vaativan hoidon osuus yliopistosairaalaan?
 - Syömishäiriön osastohoidosta painopiste päiväyksikköön
- Uusi syömishäiriöpäiväyksikkö? Nuorille (alkaen 13v) ja aikuisille (-30v?), sairaalan yöpymispalveluiden hyödyntäminen

Katse kauas

- Yliopistosairaalassa virtuaalinen syömishäiriöiden hoidon osaamiskeskus

